

Nuomonė dėl „Europos metropolinių zonų: socialinė ir ekonominė reikšmė Europos ateičiai“

(2004/C 302/20)

2003 m. liepos 15 d. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, vadovaudamasis savo darbo tvarkos taisyklių 262 straipsnio 2 dalimi, nusprendė pateikti nuomonę savo tema: „Europos metropolinės zonos: socialinė ir ekonominė reikšmė Europos ateičiai“.

Specializuotas skyrius „Ekonominė ir pinigų sąjunga, ekonominė ir socialinė sanglauda“, atsakingas už komiteto darbo šiuo klausimu parengimą, 2004 m. birželio 8 d. priėmė nuomonę. Pranešėjas ponas M. van IERSEL.

410-oje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2004 m. birželio 30 d.- liepos 1 d. (2004 m. liepos 1 d. posėdis), Europos ekonominis ir socialinis komitetas, 129 nariams balsavus „už“ ir 2 susilaikius, priėmė šią nuomonę.

1. Santrauka

1.1 Šioje nuomonėje EESRK atkreipia dėmesį į metropolinių regionų svarbą ES regionų politikos kontekste.

1.2 Metropoliniai regionai yra itin svarbūs ateičiai, vertinant tiek iš ekonominės, tiek iš demografinės perspektyvos. Šiems regionams tenka daug didelių iššūkių. Iki šiol Sąjunga ir Europos institucijos nerodė ypatingo dėmesio šiam klausimui.

1.3 EESRK teigia, kad Europos metropolijų ekonominė, socialinė, aplinkosaugos ir subalansuota plėtra turėtų užimti svarbią vietą Bendrijos darbotvarkėje. Todėl būtini duomenys Europos mastu, informacijos mainai per Eurostatą, taip pat specialus Komisijos dėmesys šiam klausimui.

1.4 Sąjunga turėtų siekti, kad nacionalines diskusijas apie metropolinių zonų ateitį pratęstų Europos diskusija, kuri leistų nustatyti, kokią pridėtinę vertę šiuo klausimu gali suteikti Europos Sąjunga. EESRK ypač atkreipia dėmesį į tiesioginį ryšį tarp Europos metropolijų vaidinamo vaidmens ir Lisabonos strategijos. Galima teigti, kad Lisabonos tikslų pasiekimas didele dalimi priklauso nuo to, kaip jie bus įgyvendinami metropolinėse zonose.

1.5 Todėl EESRK tvirtina, kad būtina ne tik įkurti forumą, kuriame galėtų susitikti metropolinių zonų ir Komisijos atstovai; šis klausimas turi būti svarstomas Konkurencijos taryboje ir neformalioje Regioninio planavimo ir urbanistinių klausimų taryboje.

2. Įžanga

2.1 Pasaulis sparčiai keičiasi. Visur susiduriame su inovaciniais ekonominiais, technologiniais ir socialiniais procesais. Šie procesai ne tik turi toli siekiančių pasekmių gamybos, paslaugų sektoriui ir darbo rinkoms; jie veikia ir teritorinį kontekstą bei visuomenę, o galiausiai ir šalių bei regionų valdymo principus.

2.2 Šioje nuomonėje EESRK sutelkia dėmesį į metropolines zonas, t.y. dideles aglomeracijas ir jų ekonominės įtakos zonas. Taip daroma dėl trijų priežasčių: metropolinės zonos yra šių greitų pokyčių centre; jos reikšmingai prisideda prie Europos augimo strategijos; jos yra daugelio mažesnių Europos Sąjungos pavyzdinių centrų partnerės.

2.3 Metropolinę zoną sudaro centrinė dalis (atskiras miestas arba miesto aglomeracija) ir periferija (grupė kaimyninių municipalitetų, iš kurių daug gyventojų kasdien keliauja į centrinę dalį). Todėl „metropolinės zonos“ samprata yra artima „užimtumo zonos“ arba „funkcinio urbanistinio regiono“ sampratai⁽¹⁾. Šioje sampratoje atsižvelgiama į tai, kad egzistuoja periferinės zonos, kurios yra labai sutelktos į centrą ir kurių augimas priklauso nuo to centro vystymosi. Laiko prasme metropolinėse zonose gali prireikti iki vienos valandos norint pasiekti darbą. Tokios zonos apima tiek miesto, tiek kaimo vietas.

2.4 Centrinėje dalyje turi būti tam tikras minimalus skaičius gyventojų⁽²⁾ arba darbo vietų, kad ji būtų pripažinta kaip metropolinės zonos centras. Atitinkamai turi egzistuoti tam tikras minimalus keliaujančių į darbą iš periferinės savivaldybės į pagrindinę dalį intensyvumas, kad tokia savivaldybė būtų įtraukta į metropolinę zoną⁽³⁾. Tikrovėje šie minimalūs limitai yra nustatomi savo nuožiūra, todėl jų reikšmė yra skirtinga. Tai, kad Europos lygiu nėra suderinti atitinkami apibrėžimai, apriboja galimybes atlikti palyginimus tarptautiniu mastu.

⁽¹⁾ Savo 1998 m. gegužės 14 d. parengtoje nuomonėje „Link urbanistinės darbotvarkės Europos Sąjungoje“ Regionų komitetas įvedė Funkcinio urbanistinio regiono sąvoką, skirtą apibūdinti metropolį ir jo įtakos zoną. Yra pripažįstama, kad miestai tapo aglomeracijomis, o po to – metropolinėmis zonomis, kurios toliau plečiasi ir tampa urbanistiniais regionais. Ši koncepcija akcentuoja urbanistinį regioną sudarančių teritorinių vienetų tarpusavio priklausomybę: darbo rinka, kelionės iš namų į darbą, transporto tinklai, prekybos centrai, naujos veiklos vietos, nekilnojamasis turtas, parkai ir laisvalaikio įranga, aplinkos apsauga ir t.t.

⁽²⁾ Pavyzdžiui, 500 000 gyventojų (METREX nustatyta riba). Daugiau nei 500 000 gyventojų turinčių Europos aglomeracijų sąrašas pridedamas.

⁽³⁾ Pavyzdžiui, 10 proc. aktyvių gyventojų, turinčių darbą centrinėje dalyje ir gyvenančių periferinėse savivaldybėse (GEMACA nustatyta riba).

2.5 Per paskutinius dešimtmečius iškilo naujas metropolinių zonų tipas. Kai keletas aglomeratų veikia tinkle, o jų užimtumo zonos persidengia, tai jos sudaro daugiacentres metropolines zonas. Pavyzdys yra Randstadas, turintis 7 milijonų gyventojų, ir Reino-Rūro regionas su 11 milijonų gyventojų, Vienos-Bratislavos regionas su 4.6 milijonų gyventojų, the Oresundo regionas su 2.5 milijonų gyventojų ir Lilio regionas su 1.9 milijonų gyventojų⁽¹⁾.

2.6 Atsižvelgiant į metropolinių zonų dydį ir funkciją, jos gali būti yra regioninės, nacionalinės, Europos ar pasaulinės reikšmės. Apskaičiuota, kad išsiplėtusioje Europoje egzistuoja apie 50 metropolinių zonų, turinčių per 1 mln. gyventojų.

2.7 Svarbu pažymėti, kad šioje nuomonėje aptariamos metropolinės zonos apima teritorijas ir socialines-ekonominės situacijas, kurios nesutampa su Europos regioniniais administraciniais subjektais, apibrėžtais gana nelanksčioje NUTS (Statistinių teritorinių vienetų nomenklatūra) „regionų“ sistemoje, kurią oficialiais tikslais naudoja Eurostatas ir kitos Europos institucijos. Administracinio regiono koncepcija Europoje yra ypač neapibrėžta, kadangi, išskyrus kelias išimtis, geografinės tokių regionų ribos patenka arba nepatenka į metropolinių zonų ribas⁽²⁾. Atitinkamai nėra prasmės pasitelkti administracines zonas norint palyginti Europos metropolinių zonų socialinę-ekonominę raidą.

2.8 2004 m. vasario mėn. Europos Komisija pateikė Trečiąją pranešimą apie sanglaudą. Šis pranešimas atveria naujas galimybes diskusijoms dėl regioninės politikos ir ekonominės pažangos. Tas pats pasakyтина ir apie naują dėmesį erdvei bei urbanistinei plėtrai. Trečiajame pranešime akcentuojama ateityje būsimi svarbi sąsaja tarp regioninės politikos ir Lisabonos strategijos. Šalia sanglaudos politikos ir teritorinio bendradarbiavimo bei užimtumo politikos, konkurencingumas bus trečiasis regioninės politikos ramsčiai. Šiuo požiūriu Trečiajame pranešime pabrėžiamas miestų ir didelių aglomeracijų vaidmuo.

2.9 Impulsą naujiems požiūriams ir idėjoms daugiausiai suteikia globalizacija, vieningos rinkos sukūrimas (įskaitant naujas valstybes nares) ir Lisabonos strategija. Akivaizdu, kad metropolinės zonos nėra tik regioninės politikos klausimas; tai yra susiję su tokiais klausimais kaip pramoninė politika, turimos specializuotos žinios, transportas ir Europos tinklai, subalansuota plėtra ir gyvenimo kokybė.

2.10 Visame pasaulyje vis daugiau dėmesio skiriama „miestų atgimimui“, kuris yra aktualus ir daugelyje ES narių.

2.11 Metropolinės zonos ir jų valdymas niekada nebuvo išsamiai aptariamas ES lygiu. Todėl joms niekada konkrečiai

nebuvo skirtos ES politikos. EESRK mano, kad pas laikas atlikti gilesnę analizę ir pažvelgti, kaip gera regioninė visų suinteresuotų šalių administracinė veikla šiose zonose galėtų būti naudinga jų gyventojams ir visai ES. Situacijos ataskaita apie metropolines zonas gali būti naudinga tik jeigu ji bus pagrįsta patikimais, palyginamais skaičiais Europos mastu. Tačiau šiuo metu tokių skaičių trūksta. Todėl EESRK mano, kad Europos Sąjunga turėtų užtikrinti, kad tokie skaičiai būtų pateikti.

3. Metropolinių zonų situacija

3.1 Daugiau kaip trys ketvirčiai Europos gyventojų šiuo metu gyvena miesto arba periferinėse miesto zonose. Egzistuoja tiesioginis ryšys tarp Lisabonos strategijos ir metropolinių zonų. Didelis kiekis veiksmų, pagrindžiančių būsimą Europos konkurencingumą, yra susijęs su šiomis zonomis. Metropolinės zonos perduoda inovacijas ir informaciją kitiems Europos miestams. Metropolinių zonų gerovė yra esminis dalykas sprendžiant tiek pačių zonų, tiek kitų Europos miestų ir regionų socialinės ir teritorinės sanglaudos problemas.

3.2 Metropolinės zonos Europoje, kaip ir kitur pasaulyje, susiduria su dideliais iššūkiais: globalizacija, kuri yra susijusi su tarptautinių prekių, paslaugų, kapitalo, specializuotų žinių ir kvalifikuotos bei nekvalifikuotos darbo jėgos rinkų integracija, lemiančia greitą gamybos sistemų transformaciją; subalansuota plėtra, kuri reikalauja išmintingo gamtinių išteklių valdymo; socialinė sanglauda; gyvenimo kokybė ir teritorinė sanglauda.

3.2.1 Daugelis miestų ir metropolinių zonų sėkmingai pritaiko savo ekonomines, socialines ir institucines struktūras. Šios galingos urbanistinės zonos yra nacionaliniai ir tarptautiniai komunikacijų mazgai, kuriuos aptarnauja įvairių formų greito transporto ir plačiajuosčių telekomunikacijų tinklai ir kurių ekonomika jau seniai priklauso nuo diversifikacijos, ypač teikiant kokybiškas paslaugas žmonėms ir verslui. Pramoniniai regionai, kurie prieš kurį laiką buvo atsidūrę krizėje (tokie kaip Lilis, Barselona ir Bilbao), yra puikūs tokios plėtros pavyzdžiai.

3.2.2 Panašūs procesai vyksta dešimtyje naujų ES valstybių narių, ypač Varšuvos, Prahos ir Budapešto metropolinėse zonose.

3.3 Metų metus Europos regioninės politikos tikslas buvo gerinti augimo, užimtumo ir konkurencingumo klimatą mažiau išsivysčiusiuose regionuose. Tuo tikslu yra parengtos specialios programos ir finansinių išteklių asignavimo sistema. Šių ES politikų dėka dauguma atitinkamų regionų padarė ekonominę pažangą, kartais net didelę pažangą.

⁽¹⁾ Randstadą sudaro Amsterdamo, Hagos, Roterdamo ir Utrechto miestų aglomeracijos. Reino-Rūro regionas apima Bonos, Kelno, Duisendorfo, Duisburgo, Eseno ir Dortmundio miestų aglomeracijas. Vienos-Bratislavos regioną sudaro Vienos ir Bratislavos aglomeratai. The Oresundo regioną- Kopenhagos ir Malmės aglomeratai, o prancūzišką – belgišką Lilio regioną sudaro keturi vidutinio didumo miestai ir daugybė mažesnių miestelių ir rajonų.

⁽²⁾ Kaip pavyzdžius galima paminėti Londoną su 7 400 000 gyventojų administraciniame rajone (NUTS 2) ir 13 230 000 gyventojų metropolinėje zonoje ir Département du Nord (NUTS 3), kuriame gyvena 2 600 000 gyventojų, tuo tarpu Lilio metropolinės zonos prancūziškoje dalyje – 970 000 gyventojų.

3.4 Galiausiai regionų Europoje įvertinimas apsiribojo analize regionų, kurie pasinaudojo Struktūrinių fondų parama.

3.5 Negalima ignoruoti sąlygiškai palankių ar nepalankių ekonominių ir socialinių tendencijų ir kituose regionuose. EESRK mano, kad ir tokie kiti regionai turėtų būti analizuojami Europos lygiu. Tokia analizė yra pageidautina bet kuriuo atveju, atsižvelgiant į diskusiją, susijusią su Trečiuoju pranešimu apie regioninę sanglaudą ir inicijuota siekiant atverti naujas galimybes. Tai taip pat gali pagerinti mūsų supratimą apie dabartines ekonomines tendencijas ir jų poveikį tam, kaip prisitaiko visuomenės ir kaip pritaikomos gyvenimo ir darbo sąlygos. Galiausiai tokia analizė leistų pakoreguoti kai kurias ES politikas siekiant suteikti reikiamą paramą konkreitiems regioniniams procesams ir poreikiams, įskaitant metropolinių zonų procesus ir poreikius.

3.6 Svarbu yra tai, kad tiek centralizuotose, tiek decentralizuotose šalyse tebevyksta diskusijos dėl būtinybės rasti naują balansą tarp centralizacijos ir valdžios perdavimo regionams. Valdžios institucijos ieško naujų požiūrių vertinant iniciatyvas tiek iš viršaus, tiek iš apačios. Žinoma, dažnai jas sunku įgyvendinti dėl valdymo tradicijų ir suinteresuotų grupių interesų atitinkamuose regionuose. Nepaisant tam tikrų institucinių problemų, pastebima aiški tendencija pripažinti metropolinių zonų integruoto valdymo poreikį siekiant piliečių ir verslo gerovės ir klestėjimo.

3.7 Europoje galime lengvai išskirti kelias skirtingas metropolinių zonų kategorijas. Viena vertus, turime labai dideles metropolines zonas, tokias kaip Londonas, Paryžius, Reinas-Rūras, Randstadas ir Madridas, su daugiau kaip 5 milijonais gyventojų; antra vertus, egzistuoja keletas mažesnių, tačiau kartais sėkmingų metropolinių zonų, turinčių didelį plėtros potencialą ir ambicijų. Šiame kontekste galima paminėti zonas šalia sostinių ir pagrindinių ekonominių centrų beveik visose valstybėse narėse.

3.8 Kaip jau buvo minėta, kai kurie tokie ekonominiai centrai anksčiau buvo apleistos zonos. Jų atgimimą lėmė bendros privačių ir valstybinių regiono veikėjų pastangos. Būtina pažymėti, kad metropolinės zonos naujose valstybėse narėse pergyvena pereinamąjį etapą: jos stiprina savo lyginamuosius privalumus, siekdamos tapti konkurencingos tarptautinėse rinkose.

3.9 Tokių zonų skaičius Europoje auga. Nuo 2003 m. Vokietijos metropolinės zonos įgyvendina projektą „Ateities regionai“. 2003 m. Didžiosios Britanijos Vyriausybė paragino atitinkamus regionus apibrėžti savo strategijas siekiant užtikrinti jų konkurencingumą tarptautiniu mastu. Danijos Vyriausybė visapusiškai remia išpuodingą bendradarbiavimo per sienas iniciatyvą, kuria siekiama Kopenhagą ir Malmę (Švedija) paversti svarbiu Baltijos jūros regiono ekonominiu centru. Nyderlanduose pastaruosiu metu dedamos pastangos, kad Randstadas taptų tarptautinio masto metropoline zona. Ispanijoje tą patį siekį atspindi Barselonos ir Bilbao atgaivinimo programos. Galima pateikti ir kitų pavyzdžių.

3.10 Kitas veiksnys, kuris turės aiškų poveikį valdymo metropolinėse zonose organizavimui ir jų sugebėjimui nukreipti ekonominę raidą, yra augantis valdžios perdavimo regionams procesas ES valstybėse narėse. Tuo pat metu kai kurios vyriausybės imasi aktyvaus požiūrio į didžiųjų miestų ekonominę plėtrą. Kaip pavyzdį galima pateikti Didžiosios Britanijos Vyriausybės iniciatyvą sudaryti darbo grupę, į kurią įeitų 8 pagrindinių miestų, 9 regioninių plėtros agentūrų ir kelių ministerijos departamentų atstovai, siekiant parengti veiksmų planą, skirtą gerinti metropolinių zonų ekonominių rezultatus ir, atitinkamai, – šalies konkurencingumą⁽¹⁾. Prancūzijoje, išleidus Europos miestų ataskaitą⁽²⁾, Prancūzijos vyriausybė patvirtino nacionalinę strategiją, skirtą atkreipti prancūziškų metropolijų Europos lygiu⁽³⁾.

3.11 Naujausia istorija aiškiai rodo, kad šiuo metu gimsta naujas požiūris į didelių urbanistinių teritorijų raidą. Paprastai iki šiol egzistuojantys konsultaciniai susitarimai apsiriboja nacionaliniu lygiu. Tačiau šalia šių nacionalinių susitarimų yra inicijuotos iniciatyvos, kuriomis siekiama skatinti atitinkamas pagrindiniams miestų plėtros subjektams skirtas platformas Europos lygiu. Tarp tokių subjektų minėtini Euromiestai, kurie dėmesį skiria žinių visuomenei, ir naujas METREX tinklas, apimantis Europos metropolinius regionus bei zonas. Tačiau apskritai kalbant, susitikimai ir kontaktai nepasižymi sistemiškumu. Tuo pat metu galima pastebėti palankesnę klimatą labiau struktūrizuotų iniciatyvų atžvilgiu.

4. Tęstiniai procesai

4.1 Metropolizacijos procesas apima didelių konurbacijų plitimą ir didesnę žmonių, veiklos ir sukuriama turto koncentraciją besiplečiančioje geografinėje teritorijoje, kuri neturi aiškių fizinių ribų. Šis augimas dažnai sukelia socialinę ir erdvinę fragmentaciją (socialinė segregacija, erdvinė specializacija, nusikaltamumas ir saugumo stoka). Be to, priešingai nei miestai, metropoliai neturi politinių institucijų. Jie privalo spręsti savo problemas per derybas su skirtingais suinteresuotais subjektais. Erdvinė fragmentacija gali sulėtinti ir pristabdyti valstybines ir privačias investicijas. Todėl būtų naudinga parengti tokią regioninę politiką, kuri siektų sumažinti tokią erdvinę fragmentaciją, suderinant metropolinių zonų valdymą su tuo metu vykstančiais procesais. Teigiami tokios praktikos pavyzdžiai yra Barselona ir Štutgartas.

⁽¹⁾ „Miestai, regionai ir konkurencingumas“, Ministro Pirmininko pavaduotojo biuras ir kiti valstybiniai partneriai, 2003 m. birželis.

⁽²⁾ Europos miestai, lyginamoji analizė – Celine Rozenblat, Patricia Cicille (DATAR 2003).

⁽³⁾ www.datar.gouv.fr - CIADT 2003 m. gruodžio 13 d.

4.2 Globalizacija: Europos urbanistiniai regionai yra organizuoti atsižvelgiant į tokius procesus ir dinamiką, kuri vis plačiau reiškiasi pasauliniu mastu. Didieji Europos miestai yra nuolat kintančio pasaulinio metropolijų tinklo mazgai. Niujorkas, Londonas, Tokijas ir Honkongas, taip pat Frankfurtas, Paryžius, Randstadas, Briuselis, Milanai ir Madridas yra aiškiausi tokių metropolijų pavyzdžiai. Šie metropoliai „nukreipia“ pasaulio ekonomikos raidą tiek per tarptautines institucijas, bankus ir dideles tarptautines korporacijas, kurios turi savo valdymo ir kontrolės centrus tokiuose metropoliuose, tiek informacinių ir komunikacinių technologijų dėka. Per ateinančius keletą metų pagrindiniai Azijos metropoliai taip pat užims savo vietą šiame pasauliniame tinkle.

4.3 Europeizacija: interaktyvus ekonominių, socialinių, aplinkos ir erdvinio planavimo politikų pritaikymas prie Europoje vykstančių procesų (įskaitant tokius procesus kaip Europos integracija ir plėtra, vieningos rinkos sukūrimas (tebevyksta), euro įvedimas) dar labiau paskatins integraciją ir ekonominės veiklos sklaidą visoje Europoje. Kuo labiau nyksta nacionalinės sienos, tuo bus aiškesnė tendencija stiprinti ekonominius kontinento centrus. Tai, kad palaipsniui formuojasi tarpregioniniai ar net tarpvalstybiniai traukos centrai (Kopenhaga-Malmė, Olandijos Limburgas-Belgijos Limburgas-Achenas, Lilio metropolinės zonos Prancūzijos ir Belgijos dalys), leidžia daryti prielaidą, kad ekonominė plėtra vis labiau nepaisys dažnai dirbtinių politinių ir administracinių sienų, kurias mums paliko istorija.

4.4 Metropolinės zonos yra pagrindiniai tyrimų, inovacijų ir naujos veiklos centrai. Būtent tose zonose yra sutelkta didelės pridėtinės vertės veikla, ypač verslo paslaugos; čia svarbų vaidmenį vaidina ir naujosios informacinės ir komunikacinės technologijos. Ekonominė dinamika yra sutelkta daugiausiai metropoliniuose regionuose, kurie yra inovacijų, žinių visuomenės ir mokymo centrai.

4.5 Šios zonos tarpusavyje yra susijusios įvairiais realiais ir virtualiais tinklais, atsižvelgiant į įvairių regionų ekonominių branduolių apimtis ir reikšmę. Šis procesas plečiasi ir gilėja. ES transporto politika (Transeuropiniai transporto tinklai) ir oro linijų sektoriaus liberalizavimas skatina šiuos tinklus.

4.6 Ypač svarbi yra konkurencingai žinių ekonomikai skirta Lisabonos strategija, kuri atsižvelgia į socialinę sanglaudą ir subalansuotą raidą. Jos įgyvendinimas galėtų lemti naują metropolinių zonų misiją.

4.7 Ši nauja misija iš dalies yra susijusi su augančia tinklo visuomenės reikšme, o tai formuoja naują gerovės pagrindą, pritraukia naujų investicijų ir formuoja naują požiūrį į jaunų žmonių lavinimą ir darbo rinkas apskritai. Atitinkamai egzistuoja sąveika tarp šio susidomėjimo miestais bei metropolinėmis zonomis ir modernių taikomųjų technologijų, ypač IKT (Informacinės ir komunikacinės technologijos), kurios turi milžinišką poveikį žmonių gyvenimui ir verslui. IKT daro didelį

poveikį gamybos ir paslaugų struktūroms. Atitinkamai jie taip pat daro įtaką erdviniam planavimui ir miestų bei metropolinių zonų plėtrai.

4.8 Investicijų internacionalizavimas, intelektinių pajėgumų mobilumas ir universitetų, technologijos institutų ir privataus sektoriaus sąveika galėtų paskatinti ekonominius branduolius, kaip nurodyta Porterio pateiktame garsiajame Deimanto modelyje. Tai yra labai svarbus pagrindas tinklo visuomenei, kurioje metropolinės zonos vaidina vieną svarbiausių vaidmenų.

4.9 Šios metropolinės zonos taip pat yra svarbūs kultūros, turizmo ir laisvalaikio centrai. Jų architektūrinis paveldas yra reikšmingas jų istorijos ir tapatybės elementas. Jų universitetai, bibliotekos, muziejai, teatrai, operos rūmai, koncertų salės vaidina svarbų vaidmenį saugant ir skleidžiant Europos kultūrą, taip pat kuriant ir skleidžiant kultūrą. Be to, būtent metropolinėse zonose rengiami svarbiausi sporto renginiai ir koncertai, kurie pritraukia minias žiūrovų.

4.10 Kosmopolitinis metropolinių zonų pobūdis yra labai svarbus žiniasklaidos verslo plėtrai. Žiniasklaidos verslas (t.y. spauda, leidyba, radijas, televizija, filmai, video, reklama, telekomunikacijos) ir kūrybinės ekonominės veiklos apskritai šiose zonose yra sparčiai besivystantys veiklos sektoriai.

4.11 Įvairios socialinės-ekonominės grupės ir subjektai bei kultūrinės organizacijos suvienija jėgas, ieškodamos naujų integracijos ir veiklos galimybių. Šalia valstybinių institucijų įgyvendinamų priemonių, pilietinė visuomenė vaidina itin svarbų vaidmenį urbanistiniuose procesuose. Daugeliu atveju metropolinių zonų sėkmė labai priklauso nuo valstybinio ir privataus sektoriaus dalyvių bendradarbiavimo ir sąveikos.

4.12 Šis valstybinio ir privataus sektoriaus dalyvių bendradarbiavimas ir sąveika turi lemiamą reikšmę metropolinių zonų kontekste. Patirtis rodo, kad tokią sąveiką galima greičiau ir produktyviau įgyvendinti didelėse geografinėse teritorijose nei nacionaliniu lygiu. Metropolinės zonos dažnai yra tinkamas lygis siekiant užtikrinti, kad visos suinteresuotos šalys drauge apibrėžtų planavimo tikslus ir pasirūpintų priemonėmis jų įgyvendinimui.

4.13 Kitaip nei JAV, Europos miestai šiuo metu plėtojasi tiek kaip miestai, tiek kaip konurbacijos. Miestų centrai ir toliau lieka veiklos bei susitikimų centrai. Metropoliai taip pat vaidina svarbų vaidmenį įtvirtinant europietišką visuomenės modelį.

4.14 Europos ekonomika pergyvena reikšmingą pereinamąjį laikotarpį, susijusį su plėtra ir vieningos rinkos integracija. Tai apima tiek konkurenciją, tiek partnerystę tarp regionų, ypač tarp metropolinių zonų, kurios vaidina lemiamą vaidmenį kai kuriuose sudėtinguose procesuose. Valdžios organų nebuvimas metropolinės zonos lygiu yra silpnoji tokių zonų pusė, kai reikia suformuluoti ir įgyvendinti ekonominės plėtros strategijas ir partnerystes.

5. Specifiniai socialiniai aspektai

5.1 Didieji miestai labiau nei kitos teritorijos kenčia nuo rimtų socialinės sanglaudos ir teritorinio disbalanso problemų. Metropolinės zonos galėtų pateikti gerą pavyzdį, kaip atkurti socialinę ir teritorinę pusiausvyrą Europos Sąjungoje. Tačiau tokio situacijos pagerėjimo galima pasiekti tik kartu su subalansuota ekonomine plėtra.

5.2 Kiekviena metropolinė zona turi savo charakteristikas, tačiau nepaisant kultūros ir socialinės bei ekonominės plėtos skirtumų panašius reiškinius galima stebėti visoje Europoje. Džiugu, kad valstybiniai ir visuomeniniai veikėjai daugeliu atveju vis geriau suvokia poreikį gerinti gyvenimo ir darbo sąlygas visiems. Tačiau būtina pripažinti, kad dar reikia labai daug padaryti.

5.3 Tai atvejais, kai ekonominis pertvarkymas jau įgyvendintas ar vis dar tebevyksta, perėjimas iš vieno verslo ciklo į kitą nulėmė arba vis dar lemia didelį nedarbą, ypač jaunų žmonių ir vyresnių nei 50 metų žmonių tarpe. Toks procesas turi įtakos ir metropolinėms zonoms. Tačiau taip pat būtina pažymėti, kad šis procesas dažnai lemia tai, kad yra sukuriamą visiškai nauja, naujovėms geriau pritaikyta veikla, užtikrinanti naujų darbo vietų kūrimą.

5.4 Ekonominis pertvarkymas taip pat apima veiklos, ypač darbo jėgos, perkėlimą kitur, o tai sukelia struktūrinį nedarbą regionuose, kurie yra labai priklausomi nuo vieno tipo pramonės. Tai gali nutikti ir metropolinėse zonose, nepaisant to, kad jos dažnai gali keisti savo ekonominę bazę. Šis modernizavimo procesas dažnai yra susijęs su tuo, kad visuomenę, priklausančią nuo sunkiosios pramonės, pakeičia visuomenė, besiremianti paslaugomis ir naujomis technologijomis. Kaip pavyzdžius galima paminėti Bilbao, Lilį ir Reino-Rūro regioną.

5.5 ES susiduria su vis didesniu imigrantų srautu iš trečiųjų šalių. Nors šalys ir miestai labai skirtingai integruoja imigrantus, Europa kaip visuma šia prasme neabejotinai susiduria su milžinišku iššūkiu, ir metropolinės zonos šiuo požiūriu yra ypatingas atvejis. EESRK keletą kartų ragino ES parengti vieningus imigracijos ir prieglobsčio teisės aktus. ES privalės priimti naujus ekonominius migrantus dėl demografinių, socialinių ir su užimtumu susijusių priežasčių⁽¹⁾. Tarp tokių migrantų bus tiek kvalifikuotų, tiek nekvalifikuotų darbuotojų. Bendrijos teisinė bazė privalo skatinti legalią imigraciją ir pažaboti nelegalią imigraciją. Be to, ES privalo skatinti imigrantų integraciją į priimančią visuomenę ir daryti viską, kad būtų išvengta diskriminacijos⁽²⁾.

5.6 Daugelyje miestų ir metropolinių zonų susikongregavo daug imigrantų, kuriems ypač sunku rasti gerą darbą dėl profesinės kvalifikacijos trūkumo, blogų kalbos žinių, socialinės diskriminacijos ir tinkamos integracijos politikos nebuvimo. Dėl to susidaro pajamų skirtumai, ir atitinkamai – nelygios galimybės įsigyti būstą ir gauti komunalines paslaugas, įskaitant

švietimą ir sveikatos apsaugą. Ypatingą dėmesį būtina skirti neturtingoms teritorijoms, kurias ypač paveikė ši problema.

5.7 Metropolizacija dažnai padidina socialinius skirtumus ir erdvinius nelygumus. Problemiškos socialinės grupės, pvz., jauni bedarbiai ir mažai uždirbantys vyresnio amžiaus žmonės, yra linkusios telktis tam tikrose teritorijose, o tai sukelia tam tikrų problemų koncentraciją. Problemiškų gyventojų sektorių atskirtis ir bloga komunalinių paslaugų kokybė šiose teritorijose yra tarpusavyje susiję reiškiniai, kol tai galiausiai tai tampa tarsi spąstai, iš kurių beveik neįmanoma išsiveržti. Dažnai pastebimas atskirties augimas miestuose – netgi ten, kur miesto teritorijų regeneravimo politikos įgyvendinamos jau ne vienerius metus. Todėl norint pasiekti rezultatų šioje srityje, būtini didelės apimties veiksmai, kurie būtų koordinuojami metropolinės zonos lygiu.

5.8 Teisėtvarcos problemos metropolinėse zonose kelia nerimą ir turi rimtų pasekmių socialinei sanglaudai ir subalansuotai plėtrai. Paradoksalu, tačiau dėl metropolinių zonų privatumo ir demografinių ypatumų šios zonos tampa ypač pažeidžiamos tam tikros rūšies pavojams. Viena vertus, tokių zonų, kaip sistemų, funkcionavimą gali susilpninti bet koks su teisėtvarcos problemomis kad menkai susijęs antpuolis prieš kokį nors vieną metropolinės zonos pagrindinių komponentų. Antra vertus, metropolinės charakteristikos didina žmonių ir prekių srautus, o tai skatina neteisėtą veiklą, susijusią su nacionaliniais ar tarptautiniais kriminaliniais tinklais. Tokios charakteristikos gali palengvinti atitinkamų grupių kūrimą, kadangi metropolinės zonos padeda užtikrinti anonimiškumą, lengviau spręsti logistines problemas ir narių papildymo klausimus. Metropolinių zonų gyvybiniai centrai yra ypatingi naujų formų terorizmo taikiniai. Dabartinėje tarptautinėje politinėje situacijoje šios tendencijos kelia nerimą.

5.9 Aplinkos apsauga ir subalansuotos plėtos tikslų laikymasis yra kitas iššūkis, su kuriuo susiduria metropolinės zonos. Jos privalo laikytis tarptautinių įsipareigojimų: Kioto protokolo, dokumento „Agenda 21“, Maastrichto sutarties ir 1993 m. bei 1998 m. priimtų Bendrijos subalansuotos plėtos programų. Norėdamos to pasiekti, metropolinės zonos privalo suderinti ekonominę plėtrą ir aplinkos apsaugą; šie elementai gali sustiprinti vienas kitą per urbanistinę plėtrą (transporto sistemos, gyvenviečių centrų kūrimas, atliekų ir nuotekų tvarkymas, triukšmo mažinimas, miesto centrų ir gamtos bei žemės ūkio paveldo apsauga ir t.t.).

5.10 Greitas keleto metropolinių zonų augimas, jų ekonomikų plėtra ir stiprėjimas tampa iššūkiu infrastruktūrai ir viešajam bei privačiam transportui. Dėl aplinkos ir ekonominių priežasčių būtina ieškoti naujoviškų sprendimų. Visos aplinkos politikos brangiai kainuoja tiek valstybiniam, tiek privačiam sektoriui. Valstybinių lėšų paprastai nepakanka, o valstybinio ir privataus sektoriaus partnerystės kol kas nepasizymėjo didele sėkme.

⁽¹⁾ COM(2003) 336 galutinis – „Komisijos komunikatas apie imigracijų, integraciją ir užimtumą“.

⁽²⁾ EESRK nuomonė apie imigraciją, integraciją ir užimtumą, OL C 80 2004 3 30, p. 92...

5.11 Metropolinių zonų trūkumai dar labiau padidėja, kai šių zonų administravimo kokybė atsilieka nuo ekonominės plėtros, gyventojų skaičiaus, būsto ir į darbą keliaujančiųjų skaičiaus augimo. Dažnai metropolinių zonų administravimas atspindi praėjusius laikus. Tai savo ruožtu trukdo užtikrinti valdymo efektyvumą ir įgyvendinti efektyvią ekonominę politiką. Tinkamas administracijų ir ekonominių veikėjų (o plačiau kalbant – valstybinio ir privataus sektoriaus) veiklos koordinavimas yra būtina išankstinė gero valdymo metropolinėse zonose sąlyga.

5.12 Šiuo požiūriu situacija yra labai įvairi. Kartais metropolinė zona yra mažesnė už administracinį regioną ir yra jo dalis. Dažniau tokia zona apima daugiau nei vieną administracinį regioną. Beveik visada vienoje metropolinėje zonoje yra keletas savivaldybių ar kitų administracinių subjektų. Dauguma valstybinių (regioninių ir nacionalinių) valdžios institucijų vertina tokias situacijas kaip savaime suprantamas ir nediskutuotinas.

5.13 Kiekviena valdžia turi savus sprendimų paieškos būdus. Dideli miestai mėgina mokytis vieni iš kitų, tačiau ES lygiu trūksta konsultacijų ir mainų skatinant gairių diegimą ar gerą praktiką.

5.14 Nors aukščiau minėti reiškiniai yra būdingi metropolinėms zonoms, atskiri regionai juos sprendžia skirtingai. Esama puikių pavyzdžių, kai regioninės valdžios, kurias paprastai remia nacionalinė valdžia, kartu su privačiu sektoriumi ir organizuota pilietine visuomene keičia įvykių tėkmę ir kuria naują ateities modelį. Įgyvendinant tokias politikas gerėja socialinės ir ekonominės sąlygos, ir tokie regionai akivaizdžiai tampa konkurencingesni. Europos Sąjunga turėtų pasinaudoti tokiais pavyzdžiais, rengdama konsultacijas, skirtas nustatyti geriausią praktiką ir aptarti, kaip Sąjunga galėtų panaudoti priemones, kurios leistų gerinti situaciją.

6. Duomenys apie Europos regionus ir metropolines zonas

6.1 Europos statistikos sistemos raidą lemia Europos politikos. Pavyzdžiui, BŽŪP dėka mes žinome regionams tenkančių karvių ir kiaulių skaičių. Tačiau nežinome užimtumo statistikos ar sektorių pridėtinės vertės dideliuose miestuose ir jų ekonominės įtakos zonose, kadangi nėra atitinkamos politikos ir kadangi Europa iki šiol skyrė mažai lėšų miesto statistikai. Eurostato Miestų ir regionų padalinyje dirba tik 5 žmonės. Eurostato ištekliai nėra suderinami su jo funkcijomis.

6.2 Lyginamieji visą Europą apimantys socialiniai-ekonominiai metropolinių regionų tyrimai, kuriuos atlieka institucijos, susijusios su ekonomine plėtra, ir regionų, universitetų, konsultantų ar Europos Komisijos pateikiama informacinė medžiaga dažnai yra tik bendro pobūdžio neišsamūs aprašymai. Faktas

tas, kad tokia medžiaga yra pagrįsta regionine statistika, kurią pateikia Eurostatas. Tokios medžiagos privalumas – suderinimas Europos lygiu. Tačiau tokia statistika turi didelį trūkumą: Eurostato naudojamas regioninis suskirstymas – Statistinių teritorinių vienetų nomenklatūra (NUTS) – yra atskirų nacionalinių administracinių vienetų rinkinys. Toks suskirstymas atspindi politinę ir administracinę kiekvienos šalies istoriją. Su nederėlėmis išimtimis jis yra geografiškai neadekvatus norint susidaryti patikimą vaizdą ir palyginti metropolinių zonų ekonominę, socialinę ir aplinkos situaciją Europos lygiu. NUTS suskirstymas tiesiog nėra tam skirtas.

6.3 Todėl Eurostato statistika neleidžia įvertinti tokių metropolinių zonų gyvenimo aspektų kaip gyventojų skaičiaus raidos tendencijos, veikla, nedarbas ar gamyba; ji nesuteikia galimybių patikimai palyginti tokius strateginius rodiklius: gyventojų skaičiaus augimo tempai, gamybos pridėtinė vertė, užimtumas, nedarbas ar bendras produktyvumas pagal specialybę. Metropolinių zonų tyrimų rezultatų analizė, kurią atlieka privatus konsultantai ar nacionalinės institucijos, rodo, kad patikimų, geografiškai lygintinų skaičių trūkumas gali nulemti netikslias ar netgi prieštaringas išvadas apie socialines-ekonominės tendencijas, kurios buvo „užfiksuotos“ Europos metropolinėse zonose (pvz., dėl produktyvumo tendencijų atskirame regione).

6.4 Duomenys apie socialinę-ekonominę Europos regionų ir metropolinių zonų raidą turi trūkumų dėl dviejų pagrindinių priežasčių:

6.4.1 Metropolinės zonos yra augimo varomosios jėgos. Jų sukuriama ekonominė veikla ir su tuo susiję privalumai pasklinda į kitus kiekvienos šalies urbanistinius centrus. Siekiant kaip galima geriau pasinaudoti bekintančios tarptautinės aplinkos suvaržymais ir galimybėmis, metropolinės zonos privalo gauti nuolat atnaujinamą veiklos rezultatų įvertinimą Europos lygiu.

6.4.2 Taip pat pageidautina Europos lygiu turėti patikimą analizę ir palyginimus tokiais svarbiais klausimais: imigracija, darbo kokybė, skurdas ir atskirtis, aplinka, saugumas ir kita.

6.5 Per praėjusius kelis dešimtmečius JAV buvo publikuojama daug naujų, lygintinų duomenų apie šios šalies 276 metropolines zonas, tokius duomenis nemokamai pateikiant internete⁽¹⁾. Tuo tarpu Europoje, kur kiekviena šalis turi nuosavą miesto (o kartais ir metropolio) apibrėžimą, yra sudėtinga susitarti dėl bendro metropolinės zonos apibrėžimo. Atsižvelgiant į tai, kad ryšium su Lisabonos strategijos įgyvendinimu dabar yra svarbu turėti patikimų, lygintinų duomenų apie Europos metropolines zonas, EESRK mano, kad Eurostatas, bendradarbiaudamas su nacionalinėmis statistikos tarnybomis, turėtų kaip galima greičiau pateikti tokių zonų apibrėžimą ir atsižvelgiant į tai parengti daug atitinkamos informacijos.

(1) <http://data.bls.gov/servlet/SurveyOutputServlet>.

6.6 Šiuo metu Europos Komisijos atliekamas Urbanistinis auditas II pateiks duomenis apie žmonių gyvenimo sąlygas 258 miestuose ir konurbacijose. Šis projektas yra svarbus žingsnis gerinant diskusijų dėl socialinės sanglaudos kokybę. Tačiau šis tyrimas nesuteiks lygintinų metropolinių zonų socialinių-ekonominių rodiklių visos Europos mastu, kadangi aukščiau minėtame projekte rodikliai yra vertinami atsižvelgiant į nacionalinius kiekvienos šalies miestų ir konurbacijų apibrėžimus. Be to, Londono, Paryžiaus ir Berlyno rodikliai bus vertinami atitinkamų administracinių regionų ribose (Didesnysis Londonas, Île-de-France ir Berlyno žemė).

6.7 ESPON (Europos erdvinio planavimo stebėjimo tinklas) projekto tikslas – gauti kokybiškesnės informacijos apie žemės panaudojimą. Tačiau jo įgyvendinimą ypač stabdo ekonominių duomenų trūkumas vietos valdžios lygiu arba NUTS 3 lygiu visoje ES. Projekto privalumas yra tas, kad jis atskleidžia daugelį Europos statistikos sistemos trūkumų.

6.8 Visi šie pastebėjimai leidžia teigti, kad norint užtikrinti, kad Eurostatas parengtų patikimus, lygintinus duomenis apie miestus ir metropolius, jam būtina suteikti papildomų biudžetinių ir žmogiškųjų išteklių.

6.9 Verta perskaityti neseniai pateiktą dokumentą, kuriame pateikiami Europos Sąjungos darbo jėgos apžvalgos, atliktos daugiau nei 1 milijoną gyventojų turinčiose Šiaurės Vakarų Europos metropolinėse zonose, duomenys⁽¹⁾. Apžvalgos rezultatai leidžia teigti, kad pasitelkiant metines apžvalgas, kurias atlieka nacionalinės statistikos tarnybos ir kurias koordinuoja Eurostatas, gana nebrangiai galima pateikti daug lygintinų Europos socialinių-ekonominių duomenų, susijusių su didelėmis metropolinėmis zonomis, apibrėžtomis pagal bendrus kriterijus.

7. Išvados ir rekomendacijos

7.1 Per pastarąjį dešimtmetį buvo atliktas keletas tyrimų ir surengta keletas diskusijų kai kuriose valstybėse narėse ir regioniniu lygiu dėl naujo metropolinių zonų Europoje reiškinio. Nors šios zonos yra labiau matomos nacionaliniu ir tarptautiniu lygiu nei anksčiau, jų vaidmuo įgyvendinant Lisabonos strategiją dar nėra tinkamai įvertintas.

7.2 Metropolinės zonos vaidina lemiamą vaidmenį siekiant Lisabonos strategijos ekonominių, socialinių ir aplinkos tikslų, taip pat yra itin svarbios ryšium su tokiais aspektais kaip mokymas, tyrimai, inovacijos, naujausios technologijos, naujų veiklos sričių kūrimas ir verslumo skatinimas. Jos taip pat yra

pagrindiniai transporto ir telekomunikacijų mazgai, palengvinantys verslo, universitetų ir tyrimo centrų tinklų kūrimą. EESRK pabrėžia, kad efektyvesnis Europos ekonominio augimo potencialo mobilizavimas priklauso nuo aktyvios visų valstybių ir privačių suinteresuotų dalyvių, kurie siekia subalansuotos ekonominės plėtros metropolinėse zonose, pozicijos. Kitaip tariant, atsižvelgiant į vaidmenį, kurį metropolinės zonos vaidina Europoje, Lisabonos strategijos tikslus galima pasiekti tik jeigu jie visų pirma pasiekiami metropolinėse zonose.

7.3 Viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl ši tendencija kol kas nesulaukė pakankamai valdžios dėmesio, yra tai, kad politinių-administracinių regionų ribos retai sutampa su geografinėmis metropolinių zonų ribomis. Dėl to, išskyrus kai kurias išimtis, Europos mastu nėra patikimų ar lygintinų duomenų, kurie leistų apibūdinti socialinę-ekonominę situaciją ir dinamiką metropolinėse zonose.

7.4 EESRK pabrėžia, kad Sąjungos interesais būtina:

- apibrėžti metropolines zonas 25 ES valstybėse narėse;
- kasmet parengti aktualius duomenis apie tokias zonas, ypač pasitelkiant Europos darbo jėgos apžvalgas;
- šių zonų atžvilgiu būtina įvertinti pagrindinius Lisabonos strategijos rodiklius;
- šiose zonose būtina nustatyti didelės pridėtinės vertės veiklos branduolius;
- Komisija turėtų reguliariai informuoti apie socialinę-ekonominę situaciją metropolinėse zonose ir pateikti jų klasifikaciją.

7.5 Tokios informacijos parengimas ir pateikimas visuomenei turėtų:

- padėti pripažinti metropolines zonas ir suteikti išsamesnių žinių apie jų socialinę, ekonominę ir aplinkos situaciją;
- palengvinti šių zonų stipriųjų ir silpnųjų pusių įvertinimą Europos mastu;
- pagerinti tiek Europos, tiek nacionalinių politikų, apibrėžimą ir įgyvendinimą pritaikant jas prie konkrečių šių zonų charakteristikų;
- vietos ir regioniniams valdžios organams pateikti jų zonų konkurencinę klasifikaciją Europos mastu. Šiandien tokie įvertinimai neegzistuoja arba yra parengiami už labai didelius pinigus ir remiantis nepakankama informacija;

⁽¹⁾ Apžvalgą INTERREG II rėmuose atliko GEMACA (Europos lyginamųjų metropolinių tyrimų grupė). Publikuota leidinyje „Les Cahiers de l'IAURIF“ Nr. 135; , www.iaurif.org/en/doc/studies/cahiers/cahier_135/index.htm

- praturtinti diskusijas apie Europos regioninę politiką, objektyvios informacijos pagrindu palengvinant visų susijusių šalių dialogą;
- privačiam sektoriui suteikti informaciją, kuri būtų naudinga rengiant verslo strategijas.

7.6. EESRK stipriai remia 2003 m. METREX pateiktus pasiūlymus sukurti Europos metropolinių zonų programą ⁽¹⁾. Ši programa, pavadinta „METROPOLITAN“, galėtų tapti susitikimų ir diskusijų forumu. Į ją gali būti įtrauktos darbo grupės, kurioms būtų pavesta nustatyti ir platinti geriausią praktiką šioje nuomonėje aptariamose srityse.

7.7 EESRK pritaria tam, kad Trečiajame pranešime apie ekonominę ir socialinę sanglaudą pabrėžiama „konkurencingumo“ svarba ir įvardijamas ryšys tarp neseniai suformuluotų regioninių politikų ir Lisabonos strategijos, kadangi tai yra ypač svarbu metropolinėms zonoms. Šių zonų atveju tam tikri tikslai, priskirti poskyriams „konkurencingumas“ ir „žinios“, gali būti remiami per Europos regioninės plėtros fondą.

7.8 EESRK mano, kad yra gyvybiškai svarbu, kad Eurostate būtų įkurtas „metropolinių zonų“ padalinys, kuris būtų atsakingas už aukščiau minėtos informacijos pateikimą kiekvienais metais.

7.9 Neveiklumo negalima pateisinti galimais sunkumais, susijusiais su geografinių visų metropolinių zonų ribų apibrėžimu ir lygintinos informacijos bei duomenų pateikimu. Todėl EESRK siūlo, kad, atsižvelgiant į aukščiau pateiktas rekomendacijas, būtų kaip galima greičiau inicijuotas bandomasis projektas su ribotu skaičiumi metropolinių zonų. Komitetas taip pat siūlo, kad ši bandomoji programa būtų įgyvendinama bendradarbiaujanti su Regioninės politikos generaliniu direktoratu, Eurostatu, nacionaliniais statistikos biurais ir susijusiomis metropolinėmis zonomis.

7.10 EESRK tikisi, kad Europos institucijos sutiks su šios nuomonės plačiu požiūriu. EESRK mano, kad, atsižvelgiant į pasiūlymą sukurti metropolinių zonų ir Komisijos forumą, situacija šiose zonose turėtų būti svarstoma Konkurencijos taryboje ir neformalioje Regioninio planavimo ir urbanistinių klausimų taryboje.

Briuselis, 2004 m. liepos 1 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkas

Roger BRIESCH

⁽¹⁾ METREX – Europos regionų ir zonų tinklas – paskelbė tokius pagrindinius Europos „METROPOLITAN“ programos tikslus:

- 1 – pripažinti svarbų metropolijų vaidmenį Europoje;
- 2 – remti efektyvaus metropolijų valdymo organizavimą;
- 3 – remti integruotų metropolijoms skirtų strategijų parengimą, prie kurio prisidėtų visos suinteresuotos pusės;
- 4 – remti metropolijų politikas siekiant didinti konkurencingumą ir socialinę bei teritorinę sanglaudą.